

Besluit van burgemeester en wethouders van Brummen

Onderwerp:	Zorgdragen voor mogelijkheid tot realisatie asielopvangplekken Michaelshoeve
Portefeuille:	Asiel en statushouders
Portefeuillehouder:	G.I. Timmer
Vertrouwelijkheid:	Openbaar
Embargo tot en met:	
Afdeling:	Beleid Fysieke Leefomgeving
Kenmerk:	Z104682/D451730
Burgerparticipatie:	Niet van toepassing
Raadsprocedure:	Ja, ter kennisname
Besluit:	Akkoord (Ongewijzigd besloten)
Besloten op:	28 januari 2025

Voorstel / Advies

1. Zorg te dragen voor de mogelijkheid voor COA om op het landgoed de Michaelshoeve gelegen aan de Zutphensestraat 175 in Brummen een asielopvanglocatie voor maximaal 350 asielzoekers te realiseren, voor een termijn van 30 jaar. Dit onder voorbehoud van een wederzijds akkoord over een Bestuursovereenkomst en Werkafspraken.
2. In beginsel mee te werken aan de benodigde ruimtelijke procedures om ter plaatse asielopvang mogelijk te maken.
3. De communicatie over dit besluit en de vervolgstappen uit te laten voeren volgens bijgaand communicatieplan met kenmerk D451741.
4. De gemeenteraad te informeren middels bijgaande raadsinformatiebrief met kenmerk D452304.

Besluit

1. Zorg te dragen voor de mogelijkheid voor COA om op het landgoed de Michaelshoeve gelegen aan de Zutphensestraat 175 in Brummen een asielopvanglocatie voor maximaal 350 asielzoekers te realiseren, voor een termijn van 30 jaar. Dit onder voorbehoud van een wederzijds akkoord over een Bestuursovereenkomst en Werkafspraken.
2. In beginsel mee te werken aan de benodigde ruimtelijke procedures om ter plaatse asielopvang mogelijk te maken.
3. De communicatie over dit besluit en de vervolgstappen uit te laten voeren volgens bijgaand communicatieplan met kenmerk D451741.
4. De gemeenteraad te informeren middels bijgaande raadsinformatiebrief met kenmerk D452304.

Inleiding

In februari 2024 meldde het Centraal Orgaan Asielopvang (COA) in gesprek te zijn met de eigenaar van de Michaelshoeve (kadastraal bekend als perceel BMN01-D-2111). Dit met de intentie om het landgoed te verwerven om er een asielopvanglocatie te ontwikkelen. Met eerdere communicatie met omwonenden, raad en andere belanghebbenden heeft het college een positieve grondhouding aangenomen over de vestiging van een asielopvanglocatie op de Michaelshoeve.

In het kader van de "Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen" (kortweg 'Spreidingswet') worden gemeenten verplicht om locaties voor dergelijke voorzieningen beschikbaar te stellen, danwel de mogelijkheid te bieden om een locatie te ontwikkelen. Op 16 januari jl. ontvingen wij de mededeling van COA dat er in principe overeenstemming is bereikt over de aankoop van landgoed De Michaelshoeve. De mededeling bevat ook het verzoek om over te gaan tot het verlenen van medewerking.

Beoogd effect

Vaststellen op welke locatie de gemeente Brummen zijn taakstelling voor opvang van asielzoekers gaat invullen.

Argumenten

1.1 Het ontwikkelen van een asielopvanglocatie in onze gemeente is nodig en gewenst

De druk op de Nederlandse asielopvangketen is al jaren hoog. Er is dringend behoefte aan meer structurele opvangcapaciteit. De gemeente Brummen voelt hierin een verantwoordelijkheid.

1.2 Het beschikbaar stellen van een asielopvanglocatie is verplicht

De Spreidingswet, die op 1 februari 2024 van kracht is geworden, verplicht gemeenten om hierin hun aandeel te nemen. In deze wetgeving is dit enerzijds uitgedrukt in een taakstelling per gemeente. Anderzijds is ruimte voor gemeenten en regio's om deze (gezamenlijke) taakstelling via maatwerkafspraken te realiseren.

1.3 Het bieden van de mogelijkheid om een asielopvanglocatie te ontwikkelen is een collegebevoegdheid

Volgens artikel 7 lid 1 van de Spreidingswet draagt het college zorg voor het ter beschikking stellen van een locatie of accommodatie aan COA.

1.4 Met een asielopvanglocatie van 350 plekken is het COA als professionele partij in staat om het beheer en de begeleiding in de volle breedte goed te organiseren.

Dit is de basis om juist de impact en het risico op overlast te beperken. Met het Michaelshoeve-initiatief van COA neemt de gemeente Brummen een groter deel van de opgave op zich dan in februari 2024 werd berekend in de Spreidingswet. Bij een kleinere opvanglocatie zouden veel taken voor beheer en begeleiding bij de gemeente terechtkomen. Wij hebben daar echter geen expertise of capaciteit voor beschikbaar. In de Bestuursovereenkomst en Werkafspraken worden passende afspraken gemaakt over hoe we omgaan met de impact van dit grotere aantal asielzoekers op bijvoorbeeld gebruik openbare ruimte, (jeugd)zorg, onderwijs en welzijn.

1.5 COA verzoekt concreet om de mogelijkheid om op de Michaelshoeve asielopvang te realiseren, voor een termijn van 30 jaar

In februari 2024 meldde COA in gesprek te zijn met de eigenaar van de Michaelshoeve, met de intentie om het landgoed te verwerven om er een asielopvanglocatie te ontwikkelen. Op 17 januari jl. ontvingen wij de mededeling van COA dat er in principe overeenstemming is bereikt over de aankoop van het landgoed en het verzoek om over te gaan tot het verlenen van medewerking. COA geeft aan de locatie 30 jaar te willen inzetten.

1.6 Een Bestuursovereenkomst en Werkafspraken met COA zijn nodig om heldere afspraken vast te leggen

Het is belangrijk om vroegtijdig goede afspraken te maken over de vestiging en het beheer van een asielopvanglocatie. Gebruikelijke instrumenten hiervoor zijn een bestuursovereenkomst en als uitwerking daarvan 'werkafspraken'. De gesprekken hierover met COA beginnen na het besluit om medewerking te verlenen. De gemeenteraad wordt daarbij in gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen uit te spreken over de Bestuursovereenkomst. Wij betrekken omwonenden in de Werkafspraken. Zowel de Bestuursovereenkomst als de Werkafspraken komen te zijner tijd ter vaststelling terug bij het college met aparte collegebesluiten.

2.1 Er worden ruimtelijke procedures doorlopen om een asielopvanglocatie planologisch verantwoord in te passen

COA zal als initiatiefnemer aanvragen doen voor ruimtelijke procedures om de opvang ter plaatse fysiek mogelijk te maken. Daarbij valt te denken aan een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (Bopa) of TAM IMRO-procedure en vergunningaanvragen voor (ver-)bouwwerkzaamheden. Daarbij worden reguliere adviesorganen zoals het Gelders Genootschap betrokken.

2.2 In het kader van de ruimtelijke procedure, ontstaat voor COA de verplichting om het hoofdgebouw van de Michaelshoeve te herstellen.

In de afgelopen jaren is dit gemeentelijk monument onder de toenmalige eigenaar verwaarloosd. COA heeft aangegeven het hoofdgebouw geschikt te willen maken als dienstencentrum. Daarbij is COA verplicht om recht te doen aan het monumentale karakter ervan. Op deze wijze ontstaat perspectief op herstel van het monument. In het vergunningentraject wordt op reguliere wijze advies ingewonnen.

3.1 Zorgvuldige en tijdige communicatie met verschillende doelgroepen is cruciaal

De vestiging van een asielopvanglocatie heeft impact op de omgeving. Het onderwerp – zo leert de ervaring, ook regionaal en landelijk - zorgt voor discussie in de samenleving. Met een communicatieplan zorgen we er enerzijds voor dat we de volgorde van de stappen in dit traject helder (communicatief) begeleiden. Daarnaast borgen we met een communicatieplan ook een open en transparant proces. Het managen van verwachtingen en het op de juiste moment betrekken van betrokkenen, speelt hierbij een belangrijke rol.

Kanttekeningen

1.1. Op 20 december 2024 heeft de Minister van Asiel en Migratie een verdeelbesluit voor Gelderland genomen, waarin zij stelt dat Brummen 31 asielopvangplekken moet realiseren

De Provinciale Regietafel Migratie & Integratie (PRT) Gelderland heeft kennis genomen van het verdeelbesluit. De commissaris van de Koning heeft als voorzitter van de PRT Gelderland inmiddels hierop gereageerd middels een brief (zie bijlage). Het verdeelbesluit is voor meerdere gemeenten onnavolgbaar en wijkt sterk af van hetgeen eerder door gemeenten is aangereikt. In elk geval hanteert de minister in het verdeelbesluit een andere, kortere termijn voor de verdeling van asielopvangplaatsen (1 juli 2025 - 1 februari 2026) dan in de Spreidingswet is bepaald (tot twee jaar na het verdeelbesluit, dus tot 20 december 2026). De ontwikkeling in Brummen zou binnen de (langere) termijn van de

Spreidingswet vallen, maar is door de minister buiten het verdeelbesluit gehouden omdat zij een kortere termijn hanteert dan de wet voorschrijft. Wij tekenen op grond van de Algemene wet bestuursrecht bezwaar aan tegen het verdeelbesluit.

De minister noemt met 31 een veel kleiner aantal dan de 350 die we nu beogen en de 126 die in de eerdere indicatieve verdeling was opgenomen. Op locaties met dergelijke aantallen opvangplaatsen is het voor COA niet mogelijk om begeleiding te organiseren waardoor deze taken bij de gemeente terechtkomen. Ook biedt het geen basis om een kwalitatieve impuls te geven aan het terrein en monumentale hoofdgebouw van de Michaelshoeve. Tenslotte zijn de 31 plekken toegewezen in het kader van een tweejaarlijkse cyclus: in het kader van de landelijke vraag naar structurele plekken is die termijn van twee jaar minder relevant.

Overigens heeft hetzelfde ministerie goedkeuring heeft verleend aan de voorgenomen investeringen die COA moet plegen om op deze locatie 350 plekken te realiseren.

Burgerparticipatie

Afgelopen februari zijn direct omwonenden, andere inwoners, ondernemers en andere partijen (denk aan De Lans en de zittende ondernemers op het terrein) tijdens twee inloopbijeenkomsten bijgepraat over de voornemens van COA en opstelling van de gemeente hierin. Sindsdien hebben verschillende overleggen plaatsgevonden met omwonenden en andere belanghebbenden.

Hierin is onder meer afgesproken dat een onafhankelijk bureau (Beke) onderzoek doet naar de risico's voor veiligheid en leefbaarheid. De voorbereidingen voor dit onderzoek lopen en de uitvoering gaat van start na het nemen van dit besluit. De uitkomsten ervan worden meegewogen in de Werkafspraken met COA en hiermee wordt in de te doorlopen ruimtelijke procedure rekening gehouden.

Na het besluit om medewerking te verlenen aan ontwikkeling van de locatie neemt COA als initiatiefnemer de participatie ter hand, in nauwe samenwerking met de gemeente.

Advies adviesorganen

Betrokken wijk- en dorpsraden en ook de Maatschappelijke adviesraad (MAR) worden in het vervolgtraject (als onderdeel van het communicatieplan) actief geïnformeerd. Ook worden vaste adviespartners betrokken zoals VNOG, ODVeluwe en het Gelders Genootschap

Communicatie

De vestiging van een asielopvanglocatie heeft een aanzienlijke impact op de omgeving en het onderwerp zorgt voor discussie in de samenleving. Met bijgaand communicatieplan zorgen we voor openheid en transparantie. Ook managen we hiermee de verwachtingen en begeleiden we (communicatief) het proces.

Belangrijk is dat dit besluit zorgvuldig wordt gecommuniceerd. Het besluit wordt actief gecommuniceerd, waarbij direct-betrokkenen met een brief op de hoogte worden gesteld. Ook worden ze uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. Daarnaast worden de gemeentelijke communicatiekanalen ingezet, zoals een persbijeenkomst/persbericht, website, GemeenteThuis, sociale media, digitale nieuwsbrief en ook interne communicatiekanalen (Binnenplein). Deze eerste communicatiestap vindt in nauwe afstemming met COA plaats. In de vervolgstappen ligt het communicatieinitiatief vooral bij COA, als initiatiefnemer van deze voorziening.

De gemeenteraad wordt geïnformeerd middels bijgaande raadsinformatiebrief.

Financiële toelichting

De verwerving van het landgoed en de ontwikkeling van de asielopvanglocatie is voor rekening van COA. De kosten van ambtelijke inzet in de voorbereiding zijn aanzienlijk, maar worden naar verwachting gedekt uit de leges.

Na ingebruikname neemt COA het beheer en de begeleiding voor zijn rekening. De gemeente wordt tijdens de beheerfase regulier gecompenseerd via het Faciliteitenbesluit, onder meer door een extra uitkering uit het Gemeentefonds op basis van het aantal opgevangen asielzoekers.

De ervaring in het land leert dat deze reguliere compensatie doorgaans voldoende is; indien nodig kan vanuit het genoemde Faciliteitenbesluit in samenwerking met COA aanvullende compensatie worden aangevraagd bij het Rijk.

Juridische grondslag

In het kader van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (kortweg 'Spreidingswet') worden gemeenten verplicht om locaties voor dergelijke voorzieningen beschikbaar te stellen.

Het beschikbaar stellen van een asielopvanglocatie is volgens art. 7 van de Spreidingswet een collegebevoegdheid.

Inkoop en aanbesteding

n.v.t.

Uitvoering

Binnen de gemeentelijke organisatie is een projectgroep ingesteld die het verdere proces coördineert/begeleid. Deze projectgroep onderhoudt ook nauw contact met COA, Bureau Beke, de omgeving en andere belangrijke stakeholders. Belangrijke (eerste) opgave is ook het (in samenspraak met COA) maken van een planning. Dit naast het traject om te komen tot gedragen bestuursovereenkomst en werkafspraken.

Stukken ter vaststelling

1. Communicatieplan aanwijzing locatie AZC, (D451741)
2. Raadsinformatiebrief (D452304)

Bijlage(n) ter informatie

1. Formeel verzoek COA Michaelshoeve, (D452528)
2. Aanbiedingsbrief bij Verdeelbesluit Gelderland, (D451404)
3. Verdeelbesluit Gelderland, kenmerk (D451407)
4. Brief cvdK aan minister Faber inz Verdeelbesluit (D452216)